DAVOR MIŠKOVIĆ, KOORDINATOR IZRADE AKCIJSKOG PLANA IŽ PREMA SOCRAT METODOLOGIJI

Kreativni živi laboratoriji - ključni alati za integraciju kulture u šire društvene procese

Kreativni laboratorij služe kao most između prošlosti i budućnosti, gdje se baština ne promatra samo kao nešto što treba očuvati, već kao dinamičan resurs za razvoj modernog turizma

OSOBNA ARHIVA

Vanesa **BEGIĆ**

SOCRAT je i platforma, odnosno važna strateška odrednica za novi Akcijski plan Istarske županije. Koordinator izrade Akcijskog plana prema SOCRAT metodologiji je Davor Mišković, voditelj neprofitne organizacije Drugo more iz Rijeke. »Projektu SOCRAT pristupio sam kao strateškoj platformi koja služi za operacionalizaciju već definiranih ciljeva kulturnog i kreativnog turizma Istarske županije, djelujući kao most između strateške vizije i konkretne provedbe na terenu. Pristup ovom segmentu projekta temelji se na »odozdo prema gore« (bottom-up) pristupu i participativnim procesima koji uključuju lokalnu zajednicu u donošenje odluka o održivom upravljanju destinacijom, kaže Mišković.

Tri ciljane skupine

Središnja metodologija projekta temelji se na povezivanju triju ključnih skupina dionika: suvremenih umjetnika, kulturnih i kreativnih industrija (KKI/obrti) te organizacija civilnog društva (OCD). Ključne ciljane skupine (KKI, OCD i umjetnici) ispunile su detaljne upitnike o kulturnoj valorizaciji. Na temelju tih upitnika prikupljeni su uvidi o njihovom shvaćanju održivog turizma i interesu za intersektorsku suradnju. Osim ovih upitnika, korištene su evaluacije provedenih aktivnosti i, naravno analiza strateški dokumenata odnosno planova razvoja kulture i turizma u Istarskoj županiji. Analizom ovih dokumenata i sintezom stavova i potreba samih dionika naslonio sam se na ono što je već učinjeno u sastavu samog SOCRAT projekta. To se prvenstveno odnosi na uspostavljenu metodologiju i strateški okvir projekta koji se provodi u hrvatskim i talijanskim regijama.

Rezultat toga je akcijski plan koji možemo promatrati kao praktičan vodič za prevođenje vizije projekta u konkretne laboratorije i pilot akcije. Predloženi koraci služe kao praktičan poligon za provedbu pilot akcija kojima bi turizam u Istri mogao biti u funkciji za valorizaciju i održivu prezentaciju baštine, a ne samo obrnuto, gdje je baština u funkciji turističkog razvoja.

Suradnički modeli

SOCRAT je projekt koji podržava model Kreativnih živih laboratorija koji je okupio lokalnu industriju, umjetnike i civilno društvo u zajedničkom stvaranju novih turističkih proizvoda i usluga koji promoviraju kulturnu baštinu i kreativnost te stvaraju nove gospodarske prilike. Tako su u okrilju SOCRAT-a realizirani performansi i umjetničke intervencije u javnom prostoru uz sudjelovanje lokalnih umjetnika i gostujućih autora i mentora iz Italije te kreativni laboratoriji Tekstil i modni dizajn, te Keramika i kiparstvo. Dok su kod nas kreativni laboratoriji još uvijek inovativni modeli suradnje, dio europskih zemalja dobro poznaje takav način kreativnog suradničkog rada.

Kakva su vaša iskustva vezano uz kreativne laboratorije. Gdje vidite njihove prednosti?

- Koncept kreativnih živih laboratorija (Creative Living Labs - CLL) koji se primjenjuje u projektu SOCRAT temelji se na širem europskom modelu inovacijskih ekosustava koji se u Europi uspješno razvijaju više od dva desetljeća. Na međunarodnoj razini, ovaj je pristup institucionaliziran kroz Europsku mrežu living labova (ENoLL), koja povezuje stotine laboratorija i potiče razvoj standarda za su-stvaranje u stvarnim uvjetima. Iako su kod nas CLL-ovi inovacija, oni su već prepoznati kao ključni alati za integraciju kulture u šire društvene procese. Kao primjer možemo navesti projekt #culturalhackathon udruge Kallipolis iz Trsta, koji kroz slične suradničke modele oživljava zapostavljene dijelove grada, jačajući osjećaj pripadnosti i lokalne politike. Primjeri kreativnih živih laboratorija u Europi pokazuju kako se umjetnost i turizam ponekad mogu spojiti u održive modele koji donose korist lokalnoj zajednici. Nizozemski Urban Leisure and Tourism Lab u Amsterdamu fokusira svoj rad na društvenu koheziju i regenerativni turizam u manje poznatim gradskim četvrtima. U Norveškoj, Culturality Living Labs oživljavaju povijesnu baštinu, poput tradicionalne gradnje brodova, pretvarajući stare objekte u radionice gdje posjetitelji izravno sudjeluju u očuvanju kulture. Ovi projekti dokazuju da turizam može biti više od pasivnog razgledavanja, nego i prostor za zajedničko stvaranje i dubinsko upoznavanje lokalnog identiteta. Koliko mi je poznato slična inicijativa postoji i u Splitu, ali nisam upoznat s detaljima projekta.

CLL-ovi su u okviru projekta SOCRAT osmišljeni kao intenzivna suradnička okruženja temeljena na triangularnom modelu (umjetnici – obrtnici – civilno društvo), a iskustva dionika pokazuju kako se proces rada odvija kroz jasno definirane faze, inspiraciju, sukreaciju i prototipiranje ideja, uz podršku facilitatora koji premošćuju jaz između različitih sektora. Dosadašnja iskustva obuhvaćaju radionice zvuka, keramike, kiparstva te tekstila i modnog dizajna, gdje se tradicionalne tehnike spajaju sa suvremenim pristupima. Umjetnici prepoznaju CLL-ove kao priliku za umrežavanje sa znanstvenicima, istraživačima i urbanistima, što umjetničkim projektima daje dublju konceptualnu podlogu i omogućuje rješavanje suvremenih društvenih izazova. Prednosti CLL-ova očituju se u transformaciji turizma iz pasivne konzumacije u aktivno stvaranje vrijednosti. Ukratko, kreativni laboratoriji služe kao most između prošlosti i budućnosti, gdje se baština ne promatra samo kao nešto što treba očuvati, već kao dinamičan resurs za razvoj modernog turizma.

Nova dimenzija i vrijednost

Vaša uloga u SOCRAT-u uključivala je ulogu koordinatora izrade Akcijskog plana.

- Moja uloga je bila napraviti akcijski plan. Također, bilo mi je zanimljivo detaljnije se upoznati s CLL metodologijom jer i inače u svom radu u Drugom moru pristupam interdisciplinarno te zajedno s kolegama stvaramo programe koji se događaju na razmeđi znanosti i umjetnosti, iako naš rad nije tako konkretan kao u slučaju CLL-ova. Dok naš rad staje s umjetničkom refleksijom koja u sebi uključuje znanja zajednice, stručnjaka, znanstvenika ovdje je umjetnička refleksija jedna od faza u radu koja se nastavlja dalje u stvaranju proizvoda ili usluge. U tom smislu CCL-ovi pripadaju logici rada kreativnih industrija gdje se umjetničko iskustvo transformira prema zahtjevima tržišta. Pri tome, kao u njihovoj primjeni unutar projekta SOCRAT, nastoje stvoriti dinamično okruženje u kojem tradicionalna znanja i vještine dobivaju novu dimenziju i vrijednost. Ono što mi se osobito čini zanimljivim je što se stvaraju situacije u kojima se otvaraju novi svjetovi i mogućnosti razvoja turizma u čijem je središtu djelovanje umjetnika koji omogućuju da složene koncepte i osjećanja dijelimo jedni s drugima, uključujući i turiste, koji su naposljetku ipak samo ljudi.

Projekt SOCRAT

NAZIV PROJEKTA: SOCRAT – Umrežavanje obrta i suvremene umjetnosti u cilju održivog turizma

PROGRAM: Interreg Italija-Hrvatska 2021. – 2027. godine

UKUPNI PRORAČUN: 2.344.660,20 EUR (EFRR 1.875.728,16 €; sufinanciranje 468.932,04 €)

RAZDOBLJE PROVEDBE PROJEKTA: 01.03.2024. – 31.08.2026.

PROJEKTNI CILJ: Opći cilj projekta je diverzifikacija turističke ponude i osnaživanje lokalnog razvoja aktiviranjem autentičnijih iskustava proisteklih iz kulturnih i kreativnih industrija teritorija.

PROJEKT PROVODI ISTARSKA ŽUPANIJA S PARTNERIMA: Zaklada Pino Pascali – Muzej suvremene umjetnosti (vodeći partner); Nacionalna konfederacija obrtnika te malih i srednjih poduzeća Bari – CNA BARI; Regija Veneto, Veneto Institut za rad, Turistička zajednica Kvarnera, Ustanova za razvoj kompetencija, inovativnosti i specijalizacije Zadarske županije INOVacija i Sveučilište u Zadru. MREŽNA STRANICA PROJEKTA: https://www.italy-croatia.eu/web/socrat